

**HARJU MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2021. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Tallinn 2022

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Põhilised tegevussuunad	4
1.1 Koroonaviiruse mõju	4
2 Juhtimine	6
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:	6
2.2 Eelarve	6
2.3 Projektid.....	6
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	7
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	7
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	10
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	10
2.4.4 Erialahariduse omandamine	10
2.4.5 Töötajate tunnustamine	10
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	11
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	11
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	11
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	11
3.1.1 Raamatu komplekteerimine.....	12
3.1.2 Perioodika komplekteerimine	12
3.2 inventuurid, mahakandmised	12
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	12
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	13
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	13
4.3 RVL teenindus.....	14
4.4 Laste- ja noorteteenindus	15
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine	15
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine.....	15
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	16
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	16
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	17
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	18
4.6.1 kohalikul tasandil	18

4.6.2 riiklikul tasandil.....	19
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	19
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	19
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	19
4.9 Andmebaasid.....	21
5. 2022. aasta tegevused.....	22
LISA 1. Personali koolitus	23
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	24
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	24
LISA 4. Laste ja noorteüritused	25
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine.....	28

Sissejuhatus

Harju maakonna rahvaraamatukogude aastaaruanne 2021

Tabel 1

Maakonna/li nna nimi	Elanike arv (01.12.2 0)	KOV-de arv maakonn as	Üldkasutatav ate raamatukogu de arv	Harukogu de arv	Teenindus punktide arv	Kokku
Harju maakond	170 936	15	25	32	2	59

Üldkasutatavate raamatukogude arv: ainult munitsipaalraamatukogud, mis on kantud riigi ja kohaliku omavalituste asutuste registrisse + eraldi numbrina haruraamatukogude arv ja teeninduspunktide arv.

1. Põhilised tegevussuunad (rahvaraamatukogude statistilise aruandluse korraldamine ja tegevuse analüüsimine, [RaRS § 5\(5\) 3](#)).

2021. aastal suudeti Covid-19 pandeemia olukorras säilitada ligipääs raamatukogu põhiteenustele. Raamatukapid soetati 14-le raamatukogule. Lahendati Urramis laenutuse sidumine raamatukapi teenusega. Põhitähelepanu all oli lasteteenindus, Lugemisisu ja laste suvelugemise programmide läbiviimine.

Korraldati maakonna raamatukogude 2020.aasta statistiliste aruannete vastuvõtmine ja koostati tegevuse tekstiaruanne.

Raamatukogutöötajate koolitused toimusid põhiliselt veebikeskkonnas.

1.1 Koroona viiruse mõju

TEENUS

2021.aastal olid suuremad raamatukogud kontaktivabal laenutusel märtsis-aprillis. (Harju Maakonnaraamatukogu, Aegviidu, Kiili, Anija valla keskraamatukogu, Aruküla, Raasiku, Jüri, Kernu, Laitse, Saue Linnaraamatukogu, Saue vallaraamatukogu, Harku, Tabasalu, Väana, Viimsi) Pikavere haruraamatukogu töötas suurema osa aastast kontaktivabalt, põhjuseks asumine koolihoones ja sellega seotud piirangud..

Kontaktivaba laenutuse ajal olid tagatud e-teenused (lugejaks registreerimine, päringutele vastamine, teavitused sotsiaalmeedias, telefoni teel info jagamine, ettetellimise võimalused ja vähemalt ühe avaliku internetiarvuti kasutamine).

Osa raamatukogusid jätkasid avatud teenindamist kõiki ohutusnõudeid silmas pidades pakkudes samal ajal ka kontaktivaba teeninduse võimalust.

Suures osas koduteeninduse võimaluste pakkumine (Padise, Ruila, Saue Linnaraamatukogu, Viimsi).Teeninduskorra muudatused olid kohtadel erineva mõjuga, mingil määral vähenesid

põhinäitajate arvud. Kõige suurem pandeemia mõju oli seotud laste ja täiskasvanute ürituste vähenemisega.

TARISTU

Raamatukapid on 14 raamatukogul (Harju Maakonnaraamatukogu, Aruküla, Kiili, Kose, Kuusalu, Laulasmaa, Tabasalu, Harku, Jõelähtme valla keskraamatukogu, Saku, Kiisa, Jüri, Saue Linnaraamatukogu, Riisipere). Raamatukappe on raamatukogudel kavas juurde soetada, kuid osaliselt piirab omavalitsusi raamatukapi kõrge hind.

Raamatukogudele hangiti uusi sülearvuteid, mobiiltelefone, uuendati arvutivõrke.

Saku raamatukogu sai ekraani, mille abil saab elavdada raamatute väljapanekuid ja edastada informatsiooni. Parandati töötajate töökohtade ergonoomikat (käetoed, ekraanifiltrid, toetavad hiirepadjad, kohtvalgustid). Osteti veebikaamerad, et läbi viia koosolekuid harukogude töötajatega läbi Teamsi.

Suuremat tähelepanu pöörati raamatukogude ventilatsioonisüsteemidele. Puudusi on paljudes raamatukogudes. (Harku valla raamatukogud, Aruküla).

EELARVE

Eelarvet ei vähendatud, kuid kasutamine oli piiratud. Eelarve vähenes 2,7 %. Kavandatud tegevused jäid osaliselt realiseerimata. Oma korrektiivid tegi elektrihinna suur tõus ning seetõttu tuli eelarve kuluartikleid jooksvalt muuta.

Kulutused infotehnoloogiale suurenesid 15,7%.

Tööjõukulud kasvasid 2,7%.

TÖÖKORRALDUS

Kõige olulisem muudatus oli kaugtöö võimaldamine olenevalt tööülesannetest. Kaugtöö võimalus viidi ametijuhenditesse püsivana näit. Harju Maakonnaraamatukogus. Kasutusse võeti siseveeb, mis võimaldas vajalike dokumentidega kaugtööna tegeleda.

Kaugtöö võimalust kasutati epideemia haripunktis, olukorra leevendumisel eelistati töötamist raamatukogus kohapeal.

PARIMAD UUED PRAKTIKAD

2020. aastal oli epideemia aegne töökorraldus keeruline tulenevalt teadmatusest. 2021.aastal oli ettevalmistus parem, töökorralduse muudatused viidi sisse oskuslikumalt. Kontaktivaba teenindusega olid harjunud ka raamatukogu kasutajad, kuid eelistati avakogust iseseisva valiku tegemist.

Pandeemia piirangud vähendasid ürituste arvu, samas tehti raamatukogudes rohkem kogude korrastustöid, tegeleti raamatukogu ajaloo uurimisega, arhiivi korrastamisega.

Võeti kasutusele uusi dokumendihaldussüsteeme, siseveebi, õpiti osalema veebikoolitustel ja veebikoosolekutel, koostati virtuaalnäitusi, lastele viktoriine, otsimismänge. Uuendati raamatukogude kodulehti.

Tegeleti arengukavade ja arengukavade tegevuskavade uuendamisega (Kose valla raamatukogud, Harju Maakonnaraamatukogu).

2 Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

Muutusi raamatukogude võrgus ei olnud. Lahtiolekuaegade muudatused oli seotud pandeemiaga.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.20. €	Seisuga 31.12.21 €	Muutus %
Eelarve kokku	4 587 394	4 464 814	-2,7
sh keskraamatukogu	473 474	448 414	-5,6
Personalikulu	2 538 499	2 607 797	+2,7
sh keskraamatukogu	305 484	304 730	-2,5
Komplekteerimiskulu	648 866	663 170	+2,2
sh KOV-lt	385 259	382 457	-0,7
sh riigilt	263 440	280 284	+6,4
sh keskraamatukogu	29 206	31 594	+8,1
sh KOV-lt	13 448	15 182	+13
sh riigilt	15 758	16 412	+4,1
Infotehnoloogiakulu	91 502	105 894	+15,7
sh keskraamatukogu	7 966	9 164	+15,0

Tabelis on esitatud jooksvad kulud.

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Harju Maakonnaraamatukogu Eesti Kultuurkapitali Harjumaa Ekspertgrupp Lugemisisu programmi 2020/2021 hooaja lõpetamise üritus	01.03.- 15.06.2021	220,00	250,00
Harju Maakonnaraamatukogu Eesti Kultuurkapitali Harjumaa Ekspertgrupp. Laste ja noorte suvelugemise lõpuürituse korraldamine	23.08- 01.10.2021	350,00	600,00

Harju Maakonnaraamatukogu Eesti Kultuurkapitali Harjumaa Ekspertgrupp Harju Maakonnaraamatukogu lasteteeninduse 70. aastapäeva tähistamine	30.08- 30.10.2021	350,00	439,00
Harku valla raamatukogu Projekt – Huvihariduse ja huvitegevuse kava 2021 – võrgustikutöö – Tabasalu raamatukogule töötubade toolide soetamine	1.01.2021- 31.12.2021	1773,00	2100,00
Aruküla raamatukogu raamatute laenutuskapp. Kultuuriministeeriumi / Kriisiabi - era ja KOV kultuurikorraldajate teenuste ümberkorraldamine	juuni- detsember	8611.37€	8771.38
Aruküla raamatukogu Lugemisisu	1.10.2020– 30.04.2021 1.10.2021- jätkub		
Aruküla raamatukogu „Pop-Up raamatukogu“ koostöös Aruküla noortekeskusega ERÜ projektikonkurss Raamatukogu- museumid-noored	Juuli-august	500€	500 (noortekeskuse eelarvest)
Aruküla raamatukogu Suvelugemine „Lohelugemine“	Juuni- august		281(raamatukogu eelarvest)

Lugemisisu ja Suvelugemine populaarsed projektid täitsid oma eesmärgi- kasvas laste huvi ja teadmised kirjanduse vastu.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Olulisemad muudatused personali korralduses: sh koondamised, koosseisu muutused, tööaja muudatused.

Kaadrimuudatused toimusid Anija vallaraamatukogus (direktorite vahetus), Harku vallaraamatukogus, Jüri raamatukogus, Harju Maakonnaraamatukogus. Muudatused olid seotud töötajate vahetuse või asendamistega.

Koormuse muudatused olid Raasiku raamatukogu Peningi harukogus, kus töötaja koormust vähendati 0,2-ni, Viimsi raamatukogus vähendati kahe töötaja koormust 0,5-ni, lisaks moodustati 1,0 kultuuri-ja huvijuhhi ametikoht. Laulasmaa raamatukogu sai juurde 1,0 raamatukoguhoidja ametikoha.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest (erialane nõustamine ja raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamine, [RaRS § 5\(5\) 4](#)).

2021.aastal olid koolitused põhiliselt veebipõhised. Lisaks koosolekud ja infotunnid veebis.

Osaleti Rahvusraamatukogu üleriigiliste arendusprojektide infokoosolekutel. Koolitusüritused veebis hoidsid kokku osalejate aega ja kulusid, kuid arutelude osa jäi väheseks.

Veebikoolitused toimusid enamasti raamatukogu lahtiolekuaegadel. Ühe töötajaga raamatukogudes ei saadud sellel põhjusel koolitustest osa võtta. Oluline oli järelkuulamise võimalus.

Koolitusvajadus ja koolitustel osalemine oli lisaks erialastele koolitustele laiem.

Kontaktkoolitustena toimusid:

Raamatukogude kommunikatsioonikoolitus (Rahvusraamatukogu, Creativity Lab)

Maakonna- ja linnaraamatukogude juhtide suvekool Järvamaal (Rahvusraamatukogu)

Muinasjutukonverents „Miks mets kohiseb?“ (Lääne Maakonna Keskraamatukogu)

Maaraamatukoguhoidjate 30. suvine seminar-laager „Raamatukogu muutuste keskel“ (ERÜ)

EMKÜ 30. aastapäeva tähistamise ettekandepäev

Eneseareng. Leia oma tegelik potentsiaal. Sõnal on jõud (Bona Verbum OÜ).

Näiteid koolitustest:

Erialased koolitused:

-Tulevik on T-kujuline. Töö- ja kompetentsid 21. sajandi raamatukogus (Rahvusraamatukogu)

- Infopädevus (Tartu Ülikool)

- Infootsing (Tartu Ülikool)

- Teeninduskoolitus: Kuidas pakkuda suurepärasest raamatukoguteenust (Rahvusraamatukogu)

- Kursus: Digivahendite kasutamine töö ja enesetäiendamise toetamisel (Tartu Ülikool)

- Projekti -Raamatukogud – muuseumid – noored- kokkuvõtte seminar (ERÜ)

- Kaasaegsed digitöövahendid (BCS Koolitus)

- Eesti teenusdisaini päev: ilusamat homset disainides (Tal Tech)

- Rahvaraamatukoguhoidjate suveakadeemia (Tartu Ülikool)

- ERÜ aastakoosolek

- Infootsing rahvaraamatukoguhoidjatele (Rahvusraamatukogu)

- Emakeelepäev (Rahvusraamatukogu)

- Teams platvorm meeskonnatöök (Rahvusraamatukogu)

- Säilitusalane seminar – Kui säilitada, siis säilib: tänapäevased praktikad (Rahvusraamatukogu)

- A. Sibulale pühendatud erialapäev (Tallinna Keskraamatukogu)

- 21. sajandi raamatukogu (ERÜ)

-Isikuandmete kaitse (Rahvusraamatukogu)

- Oskuskeelepäev (Rahvusraamatukogu)

- Valla keskraamatukogude juhtide erialapraktika (Tallinna Keskraamatukogu)
- Plakatite kujundamine (Tallinna Keskraamatukogu)

Lasteteenindus-alased koolitused:

- ELK aastakoosolek
- Jätkuseminar- Laps kirjanduses 9: Laps ja keskkond (ELK)
- „Lugemisisu“ stardiprogrammi seminar (ELK)
- Algupärase lastekirjanduse päev „Kohtumised karakteriga“ (Tartu Linnaraamatukogu)
- Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev: Digitoremaid lugemisvõimalusi lastele (ELK)
- Pildiraamatu seminar II (Eesti Lugemisühing)
- Lugude jutustamine (Eesti Rahvakultuuri Keskus)
- XVIII ülevabariigiline lasteraamatukoguhoidjate päev Tartus
- IFLA laste- ja noortesektsiooni koosolek

Psühholoogia ja tervise teemalised koolitused:

- Tervist toetavad e-teenused (Tallinna Keskraamatukogu)
- XXIII mäluasutuste talveseminar „Aasta viirusega – mida me õppisime?“
- Esmaabi koolitus (Roosaja OÜ)
- Vaimse tervise esmaabi (MTÜ Peaasi)
- Kuidas ebakindlatel ja muutuvatel aegadel säilenõtkke olla? (Koolitaja Ave Eero)

Tervishoiu ja töötervishoiu- alaseid koolitusi pakkusid Eesti Töötukassa ja Eesti Punane Rist, samuti kohalikud omavalitsused. Statistikaamet korraldas rahvaloenduse-teemalise veebiseminari.

Täiskasvanuharidus:

- Seminar: Senioritöö – hobi või amet? (Tallinna Ülikool)

ETKA Andras: piirkondlik seminar: Elukestva õppe edendamine koostöös raamatukogudega

- Seminar: Kuidas läbi kogukondade ja kohalike omavalitsuste koostöös jõuda täiskasvanud õppijani

Lisaks erialastele koolitustele toimusid koolitused haldus- ja raamatupidamisprogrammidele, esmaabi, tuleohutuse, siseveebi haldamise, vabatahtlike juhendamise teemadel. Võimalusel külastati teisi raamatukogusid vabariigis kogemuste vahetamise eesmärgil.

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
27.08.2021	Õppekäik Ida-Virumaale Narva, Sillamäe. Kultuurilugu	Maakonna raamatukogu Grupi-koolitus	10 t	16/2	560
08.12.2021	Eneseareng	Bona Verbum OÜ Kai Oja Consulting Grupi-koolitus	4	19/2	550

Kutsestandardi kompetentsid: lugejateenindus, arendustegevus.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised:

Avalikke esinemisi oli vähe. Tabelis esitatud näited olid koduloo ja eriala arenduse teemadel

LISA 2

2.4.4 Erialahariduse omandamine.

2 töötajat läbisid kutsekoolituse, omistati raamatukoguhoidja 6. tase (Lääne-Harju Valla Raamatukogu, Aruküla haruraamatukogu).

1 töötaja õpib kutsekoolitusel (Riisipere raamatukogu)

Tallinna Ülikooli Digitehnoloogiate Instituudi infoteaduse erialal õpivad 2 töötajat magistriõppes ja 1 bakalaureuseõppes (Jüri raamatukogu, Saku vallaraamatukogu).

1 töötaja lõpetas Tartu Ülikooli infoteaduste eriala bakalaureuseõppe (Raasiku raamatukogu).

2.4.5 Töötajate tunnustamine.

Raasiku raamatukogu vanemraamatukoguhoidja Aira Jõõts pälvis 3 tunnustust:

ETKA Andras – Aasta õppija 2021 rahva lemmik

ELK – Aasta lasteraamatukoguhoidja 2021 nominatsioon

Kultuurkapitali Harjumaa ekspertgrupp – Aastapremia 2021 loomingulise töö eest Raasiku raamatukogus

Harju Maakonnaraamatukogu direktor Rutt Enokit tunnustati Harjumaa teenetemärgiga.

Harju Maakonnaraamatukogu lasteteeninduse peaspetsialist Varje Mägi nomineeriti ERÜ 2021 aastapremiale ja Keila linna kultuuripremiale.

Omavalitsuste tänukirjad ja tunnustused anti 16 raamatukoguhoidjale Kose, Lääne-Harju, Raasiku valdade raamatukogudest, Jüri, Vaida, Saku, Viimsi raamatukogudest.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

Teistesse ruumidesse kolis Vasalemma raamatukogu. Endise 3. korruse asemel on 1. korrus. Ligipääsu parandamiseks ehitati kaldtee. Põrandapinda on varasemast vähem.

Ajutistesse ruumidesse kuni uue kavandatava raamatukogu valmimiseni kolis Saue Linnaraamatukogu. I korrus ja kaldtee parandas ligipääsu, kuid uus asukoht vajab kasutajate poolt harjumist.

Alavere ja Riisipere raamatukogud said renoveeritud ruumid seoses hoone kapitaalremondiga. Riisipere raamatukogusse 2. korrusel ligipääsu tagamiseks on võimalik kasutada ka lifti.

Saue vallaraamatukogu sai renoveerimise käigus lisapinna ürituste läbiviimiseks.

Ventilatsiooniprobleemid paljudes raamatukogudes. Ventilatsiooni parandamine tehti Kiili raamatukogus.

LISA 3

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

II korrusel asub 15 raamatukogu, sh. liftiga pääseb sinna 2-s raamatukogus (Riisipere, Kostivere), ülejäänutel ligipääs puudub, püütakse individuaalselt kasutajaid abistada.

I korrusel kuid mitme astmega trepi tõttu raskendatud ligipääsuga on 12 raamatukogu.

Kaldtee on rajatud 12 raamatukogu juurde sh 2021.aastal Saue Linnaraamatukogu juurde.

Raamatukogude renoveerimisel või uute ruumide pakkumisel on tendents arvestada ligipääsu vajadusega, vanemates majades on kaldteid keeruline rajada rääkimata liftist.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Raamatukogudes uuendati arvutiparki, interneti ja võrguseadmeid (Kose, Harju Maakonnaraamatukogu), rohkem kasutatakse arvutite rentimist, lauarvutite asemel sülearvutite (Kose vald) soetamist. Valdades suureneb allasutuste ühtse IT tugiteenuse kasutamine. Soetati lisaseadmeid (Saue vallaraamatukogu, Saku, Maardu). Print in City teenus on kasutusel Harju Maakonnaraamatukogus, Viimsis. Üha rohkem minnakse üle pilveteenusele, siseveeb võeti kasutusele Harju Maakonnaraamatukogus.

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

2021.aasta komplekteerimiseelised olid eesti autorite teosed, laste- ja noortekirjandus.

Pöörati suuremat tähelepanu elukestvat õppimist ja enesetäiendamist toetavate teavikute hankimisele.

Aasta lõpul oli kogudes kokku 1 214 499 teavikut, mis oli 0,3% suurem kui 2020.a. 64% kogudest moodustas ilu-ja lastekirjandus.

Juurdetulek oli 32 808, mis oli 1,3% väiksem kui 2020.aastal.

Annetusi võeti vastu vajaduspõhiselt, raamatukogude kodulehtedel olid nimekirjad raamatutest, mida annetusena soovitakse. Annetusi oli kokku 6061, mis oli 14,2% väiksem kui 2020.aastal.

Kogude komplekteerimisel arvestatakse lugejate eelistusi ja kultuurilooliselt tähtsate teavikute olemasolu kogudes.

Riigi toetuse rahast komplekteeriti RD teavikuid summas 96 609 eurot, mis on 30% kohustusest 22.2 % suurem.

Ringluse näitaja oli 1,0, mis näitab, et kogude kasutamine on hea.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Komplekteeriti valdavalt trükitud raamatuid. E-raamatu komplekteerimise ja laenutamise võimalus puudub, soovitati kasutada Tallinna Keskraamatukogu Ellu e-raamatu laenutuskeskkonda.

Ilu- ja lastekirjanduse laenutused suurenesid 6,2 %, olles laenutuste üldarvust 64,8%.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Kultuuriajakirjandust tellisid paljud raamatukogud läbi maakonnaraamatukogu riigi toetuse eest. Kultuuriperioodika soetuse summa oli 8120 eurot.

Perioodika laenutamine langes 25,8%.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviste ostmine vähenes võrreldes 2020. aastaga.

3.2 inventuurid, mahakandmised

2021 aastal oli inventuure vähe: osaline inventuur tehti Hüüru harukogus.

Kogudest kustutati 46704 arvestusüksust teavikuid, mis on 23,1% vähem kui 2020.a.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Raamatukogude teenuse kättesaadavust parandati 14 raamatukogus raamatukapi kasutusele võtmisega.

Viimsi raamatukogus võeti kasutusele RFID süsteemil töötav iseteeninduse laenutusautomaat.

Kose vallas välditi haruraamatukogude sulgemist töötajate puhkuste ja haigestumiste ajal asendamisega töötajatega teistest raamatukogudest. .

Lugejauuring viidi läbi Lääne-Harju valla raamatukogude kasutajate arvamuse teadasaamiseks.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

Raamatukogudes võimaldati ligipääs riigiportaalide e-teenustele, internetipankadele, e-postile, kohalike omavalitsuste veebilehtedele ja abistati dokumentide koostamisel jm.

2021. aastal oli suurem vajadus abistada inimesi Covid tõendite genereerimisel ja printimisel.

Lauaarvutite kasutamine vähenes, Wifi ühendus võimaldab raamatukogus kasutada oma sülearvutit. Keskmiselt oli lugejate kasutuses 1-3 avalikku arvutit.

Avalike arvutite kasutamine oli väga erinev: Näiteks 2021.aastal oli Maardu Linnaraamatukogus 8 avalikku arvutit, kasutajaid 6324, Saku raamatukogus oli 9 arvutit, kasutajaid 760, Viimsi raamatukogus oli 10 arvutit, kuid kasutus langes jätkuvalt, kuna eelistati isiklikke sülearvuteid või nutiseadmeid.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

Tabel 5

Raamatu- kogu	Lugejad 2020	Lugejad 2021	Muutus (+-)
Harjumaa	55095	59306	+4211
Harju MKRK	4205	4243	+38

Raamatu- kogu	Külastused 2020	Külastused 2021	Muutus (+-)	Virtuaal- külast. 2020	Virtuaal- külast. 2021	Muutus (+-)
Harjumaa	676467	737955	+61488	719972	569328	-150644
Harju MKRK	57468	65271*	+7803	38848	27375*	-11473

- Külastuste elektrooniline loendur. Virtuaalkülastuste arv: 2021.a. koostati uus koduleht, külastuste loendamisel oli ajavahe.

Raamatu-kogu	Laenut-d 2020	Laenut-d 2021	Muutus (+-)	Päringud* 2020	Päringud* 2021	Muutus (+-)
Harjumaa	1189421	1178105	-11316	42042	42744	+702
Harju MKRK	92691	88285	-4406	765	150	-615

Laenutused: kokku koju-ja kohalikus laenutused.

Kohallaenutused vähenesid 45,8%, kojulaenutused suurenesid 2,1 % võrreldes 2020.aastaga.

*Infopäringud (teatmebibliograafilise töö korraldamine, [RaRS §5\(5\)5](#))

2021.aastal raamatukogudes järjepidev päringute registreerimine jäi 2020.aastaga samale tasemele.

Raamatu-kogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv*	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Harjumaa	0	4	0	106	0	83
Harju MKRK	12	1	Ei mõõdetud	42	31554	0

*kui järelvaatamine võimaldati peale ürituse toimumist

Raamatu-kogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv*	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Harjumaa	0	1	0	8	0	0
Harju MKRK	0	0	0	0	0	0

*kui järelvaatamine võimaldati peale koolituse toimumist

Raamatu-kogu	Virtuaalnäituste arv 2020	Virtuaalnäituste arv 2021	Virtuaalnäituste külastajate arv 2020	Virtuaalnäituste külastajate arv 2021
Harjumaa	0	18	0	736
Harju MKRK	4	3	Pole mõõdetav	Pole mõõdetav

4.3 RVL teenindus

Lugejad soovivad vajalikku teavikut kiiresti ja tasuta, lähedal asuvasse raamatukogusse sõideti ise järele.

RVL välja langes 23,3%, RVL sisse suurenes 13,8 %.

RVL toomis oma valla ja lähivaldade raamatukogudega nii isiklike kontakte kasutades, kui saatmist Harju Maakonnaraamatukogu raamaturingide vahendusel.

Rae valla Jüri raamatukogu käivitas vallasisese RVL teenuse, kord nädalas toimub valla transpordiga teavikute vahetamine valla 4 raamatukogu vahel. Vallasisene raamatuvahetus Saku vallas on samuti korraldatud valla transpordiga.

Jüri ja Saku raamatukogud liitusid üleriigilise projekti „Raamatud liikuma“ testimisega 2022. aastal.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Uuemat lastekirjandust saadi täiendavalt Eesti Lastekirjanduse Keskuselt seoses projektiga “Lugemisisu”. Raamatute valikul suurendati populaarsete raamatute eksemplaride arvu arvestades kooli kirjandusõpetajate soovitusi. Sügisene raamatuvalik oli koolieelikutele ja nooremale lugejale.

Lastele telliti ajakirjad Täheke, Hea Laps, Miki-Hiir, noortele ajaleht Postimees Junior, kõige noorematele ajakiri Mesimumm. 2021.a. lõpetasid Mesimumm ja Minecraft ilmumise.

Mängude valikul arvestati, et mäng aitaks kaasa laste mõtetegevuse (näit. Labürint, Minu mängukohver), ning lugemishuvi ja -oskuse (jutupliiats ja sellega seotud raamatud) arendamisele. Mängude kasutamine suurenes tänu lauamängude hommikutele.

Laste ja noortekirjanduse komplekteerimiseks on hangitud lisaeksemplare nii ostude kui ka annetuste teel.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2020	Lug-d 2021	Muutus (+/-)	Külast-d 2020	Külast-d 2021	Muutus (+/-)	Laenut 2020	Laenut 2021	Muutus (+/-)
Harjumaa	15865	16535	+670	186866	179566	-7300	159635	176559	+16924
Harju MKRK	1324	1384	+60	15301	9132	Vt märkus*	12876	12463	-413

*Harju MKRK märkus: raamatukogus on elektrooniline külastuste loendur, mis ei erista täiskasvanuid ja lapsi. Tabelis Urrami külastuste arv.

Laste külastusi ja laenutusi mõjutab kontaktivaba laenutuse periood ja distantsõpe. Sügisperioodi suurem laenutuste arv oli arvatavasti seotud ka “Lugemisisu” programmiga. Raamatukogutundide ning laenutuste ja külastuste vahel on samuti seos. Külastuste jälgimise põhjal sai öelda, et klassi- või lasteaiarühma külastuse tulemusena tulid lapsed peale tunde või õhtul koos vanemaga (lasteaialapsed) raamatukogusse tagasi. Lisaks külastas lapsi märkimisväärselt enam raamatukogu ka siis, kui raamatukogus toimusid näitused (Wiklandi kohvernäitus), viktoriinid (Transpordiameti näitus-viktoriin), mängud, võistused, konkursid (Sõbrapäevast-sünnipäevani). Tee raamatukogusse leiti küll siin toimunud võistluse pärast, küll aga jäi pea enamusi lapsi ka peale üritust raamatuid uudistama. Lisaks töid külastajaid raamatukogusse ka laste tööde näitused (konkursitööd, rühmade ühistööd). Raamatukogu on tänasel päeval üks vähestest kohtadest, kus lapsevanemad saavad oma laste töid näitusel näha (kooli/lasteaeda ei lubata).

Suvised laenutamiste arvuga võis rahul olla, sest kuigi jäid ära tavapärased koolikohustuslike raamatute laenutused, intensiivistus vabalugemine. Juuniku algusest kuni pea augusti lõpuni toimus Suvelugemine, mis oli väga suur laste lugemishuvi motivaator. Sel suvel tehti suvelugemise ülesanded ka noorte lugejate jaoks.

Harju MKRK-s jätkus Lugeskoera programm, mida raamatukogu viidi läbi koos EATKÜ-ga. Kevadel lõpetati teine hooaeg, sügisel alustati kolmandaga. Plaaniti programmi kahe tiimiga, aga seoses riiklike tervisenõuetega ei saanud üks koerajuht lugemistunde läbi viia. Teenus oli populaarne, lugema tulid lapsed, kes reeglina igapäevased raamatukogukülastajad ei olnud.

Saue Vallaraamatukogus sisustati eraldi ala laste tegevustele. Lisaks saab kasutada kõrvalaasuva noortetoa ruume.

4.4.3 Laste- ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

Piirangute/ karantiini tõttu jäid ära mitmed üritused, kooli ja/ või lasteaia rühmadega plaanitud kohtumised ning raamatukogutunnid. (Näit. jäi märtsis pooleli Ilon Wiklandi kohvernäitus ning emakeelepäevaga seotud raamatukogutunnid). Peatusid laupäevased ettelugemised eelkõige ürituste läbiviimiste nõuetega. (lapsevanem ei saa osaleda, kui on vaktsineerimata jms).

Harju Maakonnaraamatukogus alustas noorte lugemisklubi 12-18 aastastele noortele. Tegevust alustas English Book Club, mis oli mõeldud 4-7 aastastele lastele. Inglisekeelset raamatuklubi viis läbi vabatahtlik. Teist korda toimus suvelugemise programm, milles osalemist pakuti ka Harjumaa kõikidele raamatukogudele. Programmiga ühinesid Lagedi ja Vääna raamatukogud. Suvelugemise programmi läbiviimine toimus teemadena, et raamatute vähene eksemplaarsus poleks takistuseks programmis osalemisel. Teemaülesannete kohta koostati lugemissoovituste nimekirjad, lisaks oli lastel võimalik valida raamatute väljapanekute hulgast. Raamatute nimekirjad ja väljapanekud olid kasutamiseks ka programmis mitte-osalejatele, püüti suunata noor lugeja väärtuslikuma kirjanduse poole. Noorte teemapassi koostamisel tehti koostööd kirjandusõpetajatega. Programmi tulemusena suurenes osalejate ja programmi lõpetajate arv.

„Lugemisisu“ programmis osalevate rühmadele laenutati raamatud lasteaeda. Eesmärk oli harjutada lapsi iseseisvalt valima. Populaarsust kogus ka rühma jaoks raamatukappi laenutamise koolitus 4-le lasteaia rühmale ning tagastuskasti kasutamine. Jätkus Lugeskoera programm, mida raamatukogu viis läbi koos EATKÜ-ga.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused. LISA 4

Koroonaviirusega seotud piirangud mõjutasid laste- ja noorteteenindust, tuli vältida laste kogunemisi, ära jätta üritusi ja raamatukogutunde. Lastega seotud tööd aitasid läbi viia vabatahtlikud (Harju MKRK). Maakondlikul tasandil oli mahukaim Kirjandusvõistlus 2021 Harjumaa eelvooru ettevalmistus (raamatute läbilugemine, küsimuste ja küsimustiku koostamine) ja läbiviimine. Eelvoor viidi läbi Zoomi keskkonnas. ELK „Lugemisisu“ programmiga saadud raamatuid jaotati maakonna teistele programmis osalenud raamatukogudele.

Harju MKRK aasta põhiteemaks raamatukogu lasteteeninduse sünnipäev. 01.oktoobril täitus 70 aastat Keila Rajooni Lasteraamatukogu loomisest. Seoses sellega toimus sõbrapäevast (14.02) kuni sünnipäevani (01.10) igakuiselt erinevaid lastele suunatud üritusi, näitusi, konkursse. Valmis ülevaade ka lasteraamatukogu ajaloo kohta, mis jõudis lugejateni näitusena raamatukogus ja virtuaalnäitusena.

Sügisel jätkati märtsis pooleli jäänud Ilon Wiklandi kohvernäitusega ja Maanteeameti näitusega. Maanteeamet korraldas viktoriini, mille eesmärgiks oli laste liikluskasvatus.

Toimusid lauamängude hommikud, ettelugemised.

Kasutajakoolitus otsimismänguna õppisid lapsed tundma kogude paigutust ning kasutajaprogrammi Urram www.lugeja.ee

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

2021.aastal suurenes koduteenindus senisest enam.

Tabel 7

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus			
Anija vallaraamatukogu	118	1	15
Harku vallaraamatukogu	24	1	24
Jüri raamatukogu	10	1	1
Kose raamatukogu	191	1	20
Lagedi raamatukogu	2	1	1
Lääne- Harju valla raamatukogud:			
Padise	35	1	4
Harju-Risti	38	1	8
Paldiski	20	1	8
Rummu	2	1	2
Vasalemma	2	1	2
Vaida raamatukogu	55	1	3
Kiili raamatukogu	4	1	2
Raasiku valla raamatukogud	123	3	14
Ruila raamatukogu	24	1	6
Saue Linnaraamatukogu	9	1	9
Ääsmäe raamatukogu	24	1	12
Viimsi raamatukogu	521	1	21

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Vaida raamatukogu Omniva postipunkti teenus		
Vaida raamatukogu Rae Huvikoolile paljundamise ja printimise teenus		
Kiili raamatukogu Eakate pitsiklubi jõulukaardi näitusmüük	1	6
Kose valla Ardu ja Kose-Uuemõisa harukogude Omniva postipunkti teenus		

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

4.6.1 kohalikul tasandil

Raamatukogude osatähtsus e-teenuste vahendamisel ja vaba aja veetmise võimaluste pakkumisel suurenes. Kogukonnakeskustena kogusid ja vahendasid raamatukogud koduloo teemasid. (Saku Vallaraamatukogu, Saue Linnaraamatukogu, Harju Maakonnaraamatukogu, Ääsmäe, Turba, Vaida raamatukogud)

Kose raamatukogud osalesid Maal elamise päeval, Harku valla raamatukogud võtsid osa muinsuskaitsepäevast ja valla külade päevast raamatulaatade ja Harku valla ajalugu tutvustavate näitustega. Kiili raamatukogu osales valla Külade päeval, Saue Vallaraamatukogu osales Laagri kohvikute päeval ja Raasiku raamatukogu valla teeaedade päeval.

Raamatukogu sünnipäevi tähistasid:

Jüri raamatukogu 115;

Aruküla raamatukogu 120;

Raasiku raamatukogu 115.

Tähistati rahvakalendri tähtpäevi, tegutsesid raamatuklubid ja erinevad käsitööringid. Üheks koostööpartneriks oli Külaliikumine „Kodukant“.

Kohalikul tasandil tehti koostööd koolide, lasteaedade, muusika- ja kunstikoolide ning noortekeskuste, külaseltside, kultuurikeskuste, muuseumide ja sotsiaalkeskustega. Toimused kohtumised kirjanike ja teiste elualade esindajatega. Kohtumiste ja loengute temaatika oli lai: raamatuesitlused, näituste avamised, reisirühmad, tervise teemad jms.

Raamatukogud võimaldasid kunstnikel, fotograafidel, käsitöömeistritel ja kollektsionääridel oma töid eksponeerida. Toimused näitusmüügid. Lasteaia- ja koolilastelt olid väljas kunsti- ja käsitöönäitused.

Kohalik ajakirjandus kajastas raamatukogude tegemisi : ürituste reklaamid, raamatusoovitused, artikleid raamatukogude tegevustest.

4.6.2 riiklikul tasandil

Riiklikul tasandil tehti koostööd Rahvusraamatukoguga: koolitused, statistika; Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu ja Eesti Muusikakogude Ühendusega: koolitused, sündmuste läbiviimised; Eesti Lastekirjanduse Keskusega: koolitused, lugemisprogrammid; Eesti Hoiuraamatukoguga: järelkomplekteerimine; Tallinna Keskraamatukogu, Tallinna Ülikool, Tartu Ülikool, Eesti Rahakultuuri Keskus : koolitused; muuseumid (Vabamu, Rahvusarhiiv, Arhitektuurimuuseum) vahendasid näitusi. Koostöös Töötukassaga toimusid vabatahtlike töö koordineerimised raamatukogudes. Transpordiamet organiseeris liiklusohutuse näitus-ürituse „Olen silmapaistev!“. Tallinna Keelte Maja korraldas keeletunde vene keelt kõnelevatele kodanikele. ETKA Andras korraldas sündmusi ja arutelusid täiskasvanuhariduse edendamise teemadel.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Rahvusvahelisel tasandil olid peamiseks koostööpartneriteks suursaatkonnad, kultuuriinstituudid ja muuseumid, kes vahendasid näitusi : Ungari Kultuuriinstituut J. Molnari näitus (Harju Maakonnaraamatukogu); Arhitektuurimuuseumi näitus „Rootsi puitarhitektuurist „Metsade maa Rootsist“ (Harju Maakonnaraamatukogu); Poola Suursaatkond näitus „Maria Laidoner“ (Viimsi raamatukogu); Tšehhi Suursaatkond näitus „Denisa Proškova illustratsioonid“ (Viimsi raamatukogu); Taani Suursaatkond Christian Andersen“ (Viimsi raamatukogu); Saksa Kultuuriinstituut näitus „Ida murrang. Ühtse Saksamaa ajalugu“ (Harju Maakonnaraamatukogu); MTÜ Mondo interaktiivne näitus „Muusikalised teekonnad“ (Viimsi raamatukogu). Saku Vallaraamatukogu osales The Nippon Foundation Japanis projektis „Read Japan Project“.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Raamatukogudes tehtava kasutajakoolituse vajalikkus kasvas, enamik riigi-ja erasektori teenustest on kättesaadavad e-keskkonnas.

Individaalkoolitusi vajasisid eelkõige eakamad inimesed ja need, kes igapäevaselt ei kasuta arvutit või nutiseadmeid. Kõige enam abistati ja õpetati individaalselt nutiseadmete kasutamist: sõnumite saatmine, seadistamine , interneti kasutamine. Jätakuvalt vajati abi e-teenuste kasutamisel, e-kirjade saatmisel, sõidukaartide isikustamisel, tulu- ja tervisedeklaratsioonide täitmisel, internetipanga ja paberivaba ARK-i kasutamisel, väljatrükkide tegemisel, fotode töötlemisel, digiallkirjastamisel, ID-kaardi kasutamisel e-teenuste juures, sertifikaatide uuendamisel, e-piletite ostmisel, sõiduplaanide kasutamisel, CV koostamisel, trükiste tellimisel e-keskkonnast, Covid tõendite genereerimisel ja printimisel.

Individaalkoolitused toimusid põhiliselt täiskasvanutele ja rühmakoolitused õpilastele. Tutvustati ja õpetati erinevate andmebaaside kasutamist, sotsiaalmeedia kasutamist.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Põhilised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks on: raamatukogu koduleht, Facebook,

Instagram, maakonna valdade ajalehed, omavalitsuste kodulehed ja FB-d , avalikud teadetahvlid, infovoldikud, järjehoidjad.

Harku valla raamatukogusid tutvustas videoklipp „Kolme raamatukogu lugu“.

Kose raamatukogu kodulehel oli online viktoriin „Kas tunned Kose valla raamatukogusid“, ühtlasi õpetati teisi raamatukoguhoidjaid kasutama erinevaid interneti platvorme.

<https://libharku.ee/ajalugu>

Harju Maakonnaraamatukogu koostas 2021. aastal maakonna raamatukogude tegevusest 4 infolehte, mis avaldati raamatukogu kodulehel www.hcl.ee

Raasiku raamatukogu kodulehel laeti üles 2 YouTubi videot.

Rae valla Peetri ja Jüri raamatukogude lugejatele on tehtud uudiste listid, kuhu lugejad end soovi korral registreerisid ja kellele saadeti kord kuus infokiri..

Harju Maakonnaraamatukogus kujundati väikeste lugejate jaoks lastepärase pildiga lugejakaardi ümbris, mis sisaldas raamatukogu andmeid.. Lisaks uuendati raamatukogu lastele pakutavate teenuste/programmidega järjehoidja kujundust.

Raamatukogu kodulehel:

- nimestik „Koduloolisi tähtpäevi 2021 - tuntumate harjumaalaste juubelid“
- nimestik „Koduloolisi tähtpäevi 2022“
- kirjutised kodulehel ja FB-s :

„Märkmeid Keila raamatukogust ja Keilast aastal 1991“ (seoses 30 aasta möödumisega Eesti taasiseseisvumisest. „Ka raamatukoguhoidjatel on kaitsepühakud“ (Raamatukogupäevade puhul 20.-30. okt.)

Pandeemiast tingitud tegevuste muutus võimaldas alustada oluliste ajalooliste ülevaadete koostamist: ülevaade Harju maakonna raamatukogude metoodilisest juhendamisest alates 1968.aastast, Harju Maakonnaraamatukogu kroonika 2008-2021. Alustati raamatukogu ürituste fotoraaamatu järgneva osa 2018-2022 koostamist.

Kose raamatukogu koostas nimekirja ``Raamatud, mis on ilmunud enne 1940 aastat Kose raamatukogus``, Kose raamatukogu ajalugu on täiendatud nii PowerPoint esitlusena, kui on tehtud video.

Kose raamatukoguhoidja koostasid kord kvartalis psühholoogia ja pedagoogika-alaseid annoteeritud soovitusnimestike lasteaia- ja kooliõpetajatele. 2021 aastal koostati soovitusnimestik lapsevanematele.

Viimsi raamatukogu kasutas kõige rohkem sotsiaalmeedia kanaleid:

Raamatukogu veebisait www.viimsiraamatukogu.ee, külastusi: 269 000 postitusi: 152

Facebook, millel on 2 252 jälgijat, aasta jooksul tehti 135 postitust. Sisestati 76 üritust, mis jõudis 82,4 tuhande inimeseni.

Instagram, millel on 405 jälgijat, aasta jooksul tehti 185 postitust.

YouTube, lisati 1 video, kokku vaadati Youtube'i videosid 154 korral

Smailly.com, mida kasutatakse kord kuus lugejatele uudiskirjade saatmiseks, sündmustest teavitamiseks.

Viimsi valla Kultuuriaken - <https://kultuuriaken.viimsi.ee/et> - teavitati kõikidest Viimsi raamatukogudes toimuvatest üritustest.

Ääsmäe raamatukogu koostas ülevaateid: Ääsmäe küla „Elu-Olu“ kroonikad 1241-1995 ja Öpiringide Seltsi „Semud“ 20 aastat, Ääsmäe raamatukogu kroonikad 1994-2019 Sõnas ja pildis. Lisaks kasutati teavitamiseks Ääsmäe küla infotahvliit, raamatukogu kodulehte, FB, Saue Vallalehte „Saue Valdur“.

4.9 Andmebaasid. (Raamatukogude tegevuseks vajalike bibliograafia-, täistekst- ja muude andmebaaside loomine ja pidamine, [RaRS §5\(5\)2](#)).

Harju Maakonnaraamatukogus bibliograferiti Urrami kodulooportaali:

- koduloolised artiklid esimesest Keila rajooni ajalehest „Bolševistlik Sõna“ (aastad 1951 ja 1952)
- koduloolist väärtust omavad artiklid kogumikust „Eesti majanduse biograafiline leksikon 1951-2000“ (2003)
- koduloolisest kaartkataloogist raamatukogude ajalooa seotud materjal aastad 1990-1996
- bibliograferitud ja kantud Urrami e-kataloogi Ääsmäe raamatukogu kroonikad ja Eesti Öpiringide Seltsi „Semud“ kroonikad
- Koostati bibliograafia „Harju MKRK perioodikas 2008-2018“ Urrami kodulooportaali põhjal.
- Koostati bibliograafia „Harju MKRK perioodikas 2014-2021“ Digari andmebaasi põhjal.

Kodulehel:

- Koostati nimestik „Koduloolisi tähtpäevi 2021 - tuntumate harjumaalaste juubelid“
- Koostati nimestik „Koduloolisi tähtpäevi 2022“
- kirjutised kodulehel ja FB-s :

„Märkmeid Keila raamatukogust ja Keilast aastal 1991“ (seoses 30 aasta möödumisega Eesti taasiseseisvumisest. „Ka raamatukoguhoidjatel on kaitsepühakud“ (Raamatukogupäevade puhul 20.-30. okt.)

Saku raamatukogus jätkati andmebaaside täiendamist.

- [Sakulugu.ee](#): Raamatukogu korraldas koduloolise andmebaasi Sakulugu.ee haldamist ja sisuloomet. Andmebaasi täiendatakse kaasates kohalikke elanikke. Iga asjast huvitatud inimene saab ise luua artikleid ja lisada pilte, kuid turvalisuse huvides saavad andmebaasi kasutada sisse loginud kasutajad.

Andmebaasis on 2954 lehekülge. Juurdepääs 259 digitaliseeritud tekstile, albumile, kaardile jm. ning 1690 pildile. Registreeritud kasutajate arv 286.

- Koduloolised artiklid: Jätkus kodulooliste artiklite bibliograferimine ning linkimine täistekstidele DIGARis jt andmebaasides. Aruandeaastal bibliograferiti 246 artiklit jooksvalt ja retrospektiivselt. Andmebaasi maht 1872 kirjet. Juurdepääs e-kataloogi RIKS kaudu.

- Koduloolised dokumendid: Käsikirjad, fotod, albumid digitaliseeritakse jooksvalt ning tehakse lugejatele kättesaadavaks eelnimetatud andmebaaside kaudu. 2021. aastal digitaliseeriti materjale minimaalselt.
- Näitused ja üritused: Raamatukogu pakub võimalust eraisikutele, koolidele ja muudele asutustele korraldada raamatukogu ruumides näitusi ja üritusi laiemale külastajaskonnale. Näitusi ja väljapanekuid korraldati kokku 51 korda.

Saue Linnaraamatukogu osales Saue koduloo-uurijate tegevuses.

2021. aastal tähistati Saue Kooli 100.aastapäeva Vanamõisas. Esitleti Saue Kodu-uurimise Seltsingu liikme Helle Koppeli raamatut „Valge maja lood.Saue kool 1921-1974“, mille koostamisel osales ka raamatukogu. Raamatu väljaandmist rahastas Saue vald.

Viimsi raamatukogu jätkas valla koduloo andmebaasi koostamist..

Kodulehe vahendusel pakkusid Viimsi raamatukogud lugejale erinevaid andmebaase: EBSCO, Digar, Ellu, Erb, e-Varamu, Vau, Arhiiviteabe virtuaalne uurimissaal VAU, Eesti raamatukogude e-kataloogid: ESTER, RIKSWEB, URRAM, Eesti trükise Punane Raamat I, Eesti Entsüklopeedia, ESTONICA. Entsüklopeedia Eestist, Eesti biograafiline andmebaas ISIK, Eesti kaasaegsed anekdoodid, Eesti kõnekäändude ja fraseologismide andmebaas, Eesti lühendmõistatused, Eesti mõistatuste esimene e-antoloogia, Eesti Rahvakalendri Tähtpäevade Andmebaas (Berta), Eesti rahvalaulude antoloogia, Eesti Rahvameditsiini Ravimtaimede Andmebaas (HERBA), Eesti vanasõnad, Keelenõuanne, Kõnekäänud ja fraseologismid, Rahvaastronoomia uskumusteaded, Rehepapp ehk rahvausundi ja muistendite andmebaas, VEPER - Väliseesti isikulooline andmebaas, Eesti tsitaatide andmebaas ja palju muud. Kõige rikkalikum esindatus erinevatest andmebaasidest on Viimsi raamatukogul.

5. 2022. aasta tegevused

- Raamatukogude tegevuses aluseks on visioonidokument „21. sajandi raamatukogu“.
- Raamatukogude põhiteenuste tagamine ja arendamine, toimetulek erinevate kriiside olukorras.
- Raamatukogude aasta 2022 läbiviimine. Tähelepanu all ühiskondlikult olulised teemad koostöös erinevate organisatsioonidega.
- Erialane arendustegevus, digipädevuse koolitused, osalemine üleriigilistes arendusprojektides.
- Täiskasvanuõppele kaasa aitamine, raamatukoguhoidjate sellealase kompetentsi parandamine.
- Raamatukogude vahelise koostöö edendamine, parimate praktikate vahendamine
- Kultuurilise mitmekesisuse teemad ja lõimumiskavad raamatukogudes.

Koostajad. Reet Altma, Lea Mäeste, Rutt Enok

Direktor Rutt Enok

13.04.2022

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
HMKR	31	93	1482
Ääsmäe raamatukogu	2	8	132
Anija valla Keskraamatukogu	10	42	
Harku valla Raamatukogud	20	127	420
Kernu raamatukogu	1	3	56,7
Jüri raamatukogu	24	278	2445
Kiili raamatukogu	17	71	282,6
Kose raamatukogu	9	295,5	2026
Lääne-Harju Valla Keskraamatukogu	13	138	412
Lagedi raamatukogu	7	38,5	845
Maardu Linna Raamatukogu	1	3	
Raasiku valla raamatukogu	22	457	400
Riisipere raamatukogu	2	40	400
Ruila raamatukogu	2	8	
Saku Vallaraamatukogu	22	133,5	179
Saue Vallaraamatukogu	8	49	180
Turba raamatukogu	5	42	22
Viimsi raamatukogu	2	40	25
Vaida raamatukogu	10	36	103

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Harku raamatukogu – loeng ja tutvustus avalikkusele: Harku mõisa piirdemüür mitmest vaatenurgast.

Tabasalu raamatukogus arutelu ja tutvustus teemal: Tuleviku raamatukogu.

Vaida raamatukogu: Rae valla pedagoogidele Vaida ajaloo.

Viimsi raamatukogu ettekanded ERÜ koolitustoimkonnas: Raamatukogu arengusuunad ja rahvaraamatukoguseadus.

Ettekanded teiste maakondade raamatukogudele 5 korral teemal: Kaasaja rahvaraamatukogu arengu eeldused ja trendid.

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2021)
Vääna raamatukogu arendus	Valmis uue ruumi ehitusprojekt projekt Riigihange korraldati novembrikuus, mis tühistati detsembris
Ardu raamatukogu	Katuse remont
Riisipere raamatukogu	Ruumide renoveerimise lõpetamine
Saue Linnaraamatukogu	Asenduspinna ruumide remont
Kiili Raamatukogu	Sanitaarremont abiruumides (köögi põrand vahetus)
Maardu Linnaraamatukogu	Paigaldati evakuatsioonivalgustus ja vahetati evakuatsiooniskeemid 1.korruse koridori remont, uste vahetamine, valgustite vahetus, elektrikaablite osaline vahetus
Jüri raamatukogu	Töökabineti remont ja uus sisustus. Komplekteerimiskabineti remont ja uus sisustus. Arhiivi laevalgustuse vahetus

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Harku vald	Ilon Wiklandi kohvernäitus Raamatukogukoolitused õpilastele ja lasteaialastele Põhjamaa kirjanduse nädal Üleriigilisel ettelugemise võistlused <i>Ega mets tühi ole</i> Suvelugemine Ettelugemised „Lugemisisu“ Lugemisprogramm <i>Meie väike raamatukogu</i> Üritused Näitus KOKKU	262 1020 63 1 11 235 28 52 32 146 1850
Vaida raamatukogu	Raamatukogu tund (5)	68
Lagedi raamatukogu	„Lugemisisu“ üritused (18) Öö raamatukogus Muinasjutuhommik „Jaanipäeva traditsioonid“ Töötuba Suvelugemise lõpuüritusel Keilas Kohtumine kirjanik Margit Salustega KOKKU	279 43 16 11 11 24 384
Aegviidu raamatukogu	Lugemisisu Suvelugemine KOKKU : 2	
Harju Maakonnaraamatukogu	Raamatunäitused ja väljapanekud (18) Näitused (9) Maakondlikud lasteüritused(4) Raamatuüritused (46) Ekskursioonid ja kunstitunnid näitustel(11) Lugemiskoera tunnid (4) Kasutajakoolitus (20) KOKKU : 112	544 1321 202 11 369 2447
Kose valla rk-d	Ilon Wiklandi kohvernäitus (15) Kohtumine kirjanikuga T.Tuul Teematund J.Rannap (4) Teematunnid (26)	203 96 78 180

	Rühmakoolitus (5) Teemaüritus (4) KOKKU : 55	53 133 743
Maardu Lrk	Teemaüritused (10) Ettelugemised (10) Teematunnid (15) KOKKU: 35	155 100 210 465
Riisipere raamatukogu	Suvelugemise lõpuüritus Ilon Wiklandi kohvernäitus KOKKU: 2	34 105 139
Ruila raamatukogu	Töötoad (4)	53
Saue Linnark	Suvelugemine Raamatunäitused/väljapanekud (7)	20
Viimsi valla rk-d	Kohtumine kirjaniku ja jutuvestjaga(Ilmar Tomusk, Piret Päär) (2) Luulekonkurss (1) Raamatu esitlus“Alice Imedemaal“ (1) Kontsert (2) Näitus (12) Töötoad (4) Õppepäev (1) Ettelugemised (7) Lugemisisu (4) Suvelugemise lõpuüritus (1) KOKKU: 57	54 31 31 120 1034 71 28 365 81 73 2522
Saku valla rk-d	Lugemisisu programm Ettelugemise päev Kohtumine kirjanik Aimar Selleriga Jõulukombed Kooli muuseumi külastamine Raamatukogutunnid KOKKU:	167 101 19 26 26 312 651
Saue Vallaraamatukogu	Lugemisisu Laagri kohvikutepäev Raamatuklubi (4x) Laste suvelugemise lõpetamine Laste klubi (6x) Ulvi Ingver-Kuklane: romaani "Idu" esitlus Raamatukogutunnid (22) KOKKU: 36	64 30 36 35 27 17 261 470
Anija valla rk-d	Lugemisisu (4) Lugemisisu lõpuüritus	75 73

	Ettelugemised (15) Raamatukogutunnid (6) Teematunnid (5) KOKKU:31	980 76 73 1277
Ääsmäe raamatukogu	Suvelugemine Raamatukogutunnid Ettelugemise päev KOKKU: 3	9 30 73 112
Kernu raamatukogu	Suvelugemine	1
Kiili raamatukogu	Raamatukogutunnid (6) Lastelaupäevad (11) Suvelugemine /lõpuüritus Kohtumine illustraatoriga Urmas Nemvalts Näitus KOKKU: 21	94 55 78 26 5 258
Raasiku valla rk-d	Raamatukogutunnid (34) Lugemisisu (2) Suvelugemine (3) Üritused (13) Näitus (1) KOKKU: 53	528 142 92 247 173 1082
Lääne-Harju valla rk-d	Raamatukogutunnid (7) Ettelugemised (11) Üritused (9) KOKKU: 27	65 122 75 262
Turba raamatukogu	Laste suvine lugemisprogramm	34
Jüri raamatukogu	Ilon Wiklandi kohvernäituse „Pikk-pikk teekond“ teematunnid (20) Lugemisisu“ programmi tunnid (25) Piret Pääri jutufestival „Üks ei ole ühtegi“ (2) Raamatukogu teemaüritus (20) Suvelugemise lõpuüritus Kirjanduslikud meistrivõistlused lastele Näitus/väljapanek 43 KOKKU: 112	384 353 98 263 20 9 1127

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

KOGUDE KOMPLEKTEERIMINE JA TÖÖTLEMINE

Maakonna raamatukogudele komplekteerimise kogumaht maakonnaraamatukogu kaudu riigi toetuse ja KOV vahendite eest oli 400 919 eurot. RD arvestuse teavikuid komplekteeriti raamatukogudele 40 % riigi toetuse vahenditest. Kultuuriperioodikat telliti 8120 euro väärtuses.

RAHVARAAMATUKOGUDE TEGEVUSEKS VAJALIKE BIBLIOGRAAFIA-, TÄISTEKST- JA MUUDE ANDMEBAASIDE LOOMINE JA PIDAMINE

Bibliografeeriti käsikirjalisi materjale ja retrospektiivselt koduloo artikleid kogumikest ja ajakirjandusest aastatest 1951-2021. Koostati 2021 ja 2022.aastate kodulooliste tähtpäevade kalendrid. Koostati Harju Maakonnaraamatukogu artiklite bibliograafiad andmebaaside Urram ja Digar põhjal aastate 2014-2021 kohta, Täiendati koduloo kogu Harju Omavalitsuste Liidult saadud annetuste arvele võtmisega ja jooksva komplekteerimisega.

RAHVARAAMATUKOGUDE STATISTILISE ARUANDLUSE KORRALDAMINE JA TEGEVUSE ANALÜÜSIMINE

Koordineeriti Harju maakonna raamatukogude statistiliste aruannete vastuvõtmine ja koostati maakonna raamatukogude tegevuse 2020.aasta koondaruanne. Maakonna raamatukogudele koostati valdade kaupa teenindusnäitajate analüütilised ülevaated.

ERIALANE NÕUSTAMINE JA RAAMATUKOGUTÖÖTAJATE TÄIENDUSKOOLITUSE KORRALDAMINE

Toimus 2 piiratud osavõtjate arvuga grupikoolitust. Vahendati informatsiooni veebikoolituste kohta ja nõustati veebikoosoleku läbiviimisel. Kogu maakonna raamatukogutöötajatele suunatud kokkusaamisi ei korraldatud covid-19 piirangute tõttu.

Maakonna raamatukogude tegevusest koostati 2021.aastal 4 Infolehte, mis on kättesaadavad raamatukogu kodulehel www.keilaraamatukogu.ee

Raamatukogusid külastati kohtadel 45 korral. Suurenes individuaalsete nõustamise vajadus andmekaitse autoriõiguse, dokumendihalduse, töö- ja palgakorralduse, tööõiguse, arendusprojektide teemal. Nõustamised kohtadel osutusid eriti oodatuteks, kuid piirangute tõttu ei jõutud kõikide raamatukogudeni.

Kitsalt erialaste koolituste kõrval on üha enam vajalikud koolitused IT alal, tööõiguse, asjaajamise, autoriõiguse jm alal. Koolitajatena on lisandunud omavalitsused, koolitusfirmad. Koolitusi korraldati senisest rohkem kohtadel ühe valla piires ja koos naabervallaga. Maakonnaraamatukogu poolt oodatakse nõustamist kohtadel, kogu maakonna raamatukogutöötajate koolitusüritused-nõupidamised on vajalikud ühiste probleemide ja eesmärkide arutamiseks ning kultuurilise silmaringi laiendamiseks.

TEATMEBIBLIOGRAAFILISE TÖÖ KORRALDAMINE

Lahendati suurema mahuga infopäringud kolme omavalitsuse raamatukogudele. Harju Maakonnaraamatukogu lugejate päringutele vastamine toimus jooksvalt. Informatsioon koduloolisest tegevusest on kättesaadav raamatukogu kodulehel www.keilaraamatukogu.ee.

Harju Maakonnaraamatukogu kodulehel on lingid erinevatele andmekogudele: andmebaasidesse ESTER, Digar, ISE, RIKS, Eesti rahvaraamatukogude andmebaasi Kodulugu, Eesti Rahvusbibliograafia andmebaasi ERB (e-kataloogi Ester alamkataloog), Rahvusarhiivi andmebaasi RA, Eesti Veebiarhiivi, Eesti Filmi andmebaasi EFIS, muuseumide andmebaasi MuIS, e-raamatu laenutuskeskkonda ELLU, Eesti Kirjandusmuuseumi digiteenuste infosüsteemi Kivike.

Lisaks lingid olulistele kodulehtedele.

Teatmebibliograafia ja kodulootöö on väga oluline sisulise töö lõik kõikides raamatukogus.